

Reykjavík, 28. október 2025

UMSÖGN

Viðtakandi: Dómsmálaráðuneytið

Sendandi: Reykjavíkurborg

Umsögn Reykjavíkurborgar um drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um nálgunarbann og brottvísun af heimili, nr. 85/2011

Vísað er til frumvarps laga um breytingu á lögum um nálgunarbann og brottvísun af heimili, nr. 85/2011, máls nr. S-210/2025.

Meðfylgjandi eru athugasemdir sem teknar voru saman af sérfræðingum mannréttindaskrifstofu Reykjavíkurborgar, velferðarsviðs Reykjavíkurborgar og Félagsbústaða.

Reykjavíkurborg fagnar því að lögð sé áhersla á vernd brotþola gegn heimilisofbeldi og umsáturseinelti með því að heimila rafræna vöktun lögreglu og tekur heilshugar undir frumvarpið.

Reykjavíkurborg leggur til að samhliða séu gerðar breytingar á lögnum til að bæta réttindi einstaklinga sem verða fyrir heimilisofbeldi og leigja íbúð ásamt gerandanum.

Í öllum hverfum borgarinnar eru félagslegar leiguíbúðir sem ætlaðar eru fjölskyldum og einstaklingum undir tilteknum eigna- og tekjumörkum, auk leiguíbúða fyrir aldraða, heimilislaust fólk með miklar og flóknar þjónustufarir og fólk með fötlun. Stundum kemur upp sú staða að þolandi heimilisofbeldis og gerandi ofbeldisins eru báðir aðilar að sama leigusamningi. Nálgunarbann og brottvísun af heimili fjarlægir sannarlega geranda, sérstaklega þegar frumvarp þetta verður að lögum. Það breytir því þó ekki að réttur geranda sem aðili leigusamnings helst óskertur. Þetta hefur alls konar flækjur og

Reykjavík

erfiðleika í för með sér fyrir brotþola. Lagt er til að leitað sé leiða til að bæta úr þessu. Í því sambandi viljum við benda á að í Svíþjóð er búið að vera í umsagnarferli frumvarp til laga sem tekur á þessu, sjá fréttatilkynningu sænska dómsmálaráðuneytisins og önnur skjöl er málið varðar hér: [Átgärder för tryggare bostadsområden - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/4b16b3)

Frumvarpið nær til ýmissa þátta en er m.a. ætlað til að styðja við réttindi brotþola til þess að taka yfir leigusamning í þeim tilvikum þar sem hinn leigutakinn hefur sannarlega beitt ofbeldi. Þetta nær einnig til réttinda brotþola sem hefur búið í íbúð án þess að vera sjálf/ur aðili að leigusamningi.

Reykjavíkurborg telur rétt að taka á þessu og bæta við ákvæði sem heimilar leigusala að rifta húsaleigusamningi ef leigutaki beitir ofbeldi og endurnýja samninginn einungis við brotþola. Ekki er tekin afstaða til þess hvort þetta ætti heima inni í lögum um nálgunarbann og brottvísun af heimili, nr. 85/2011 eða inn í húsaleigulögum nr. 36/1994.

Reykjavíkurborg hefur einsett sér að vinna gegn heimilisofbeldi og myndi fagna skýrum lagaákvæðum sem gerðu borginni kleift að rifta leigusamningi þegar ofbeldi er beitt en gera nýjan leigusamning við brotþola. Væntanlega er mikilvægt að þetta nái til alls húsnæðis sem er í útleigu, ekki bara félagslegs húsnæðis eins og Reykjavíkurborg hefur til umráða. Setja mætti skilyrði fyrir riftingu leigusamnings að fyrir liggi upplýsingar frá lögreglu sem staðfesta að rannsókn standi yfir á brotinu, að átt hafi sér stað útkall lögreglu vegna heimilisofbeldis, eða önnur gögn á borð við áverkavottorð eða mat sálfræðings eða annars ráðgjafa sem benda til þess að annar leigjenda, eða barn sem býr á heimilinu, hafi mátt þola ofbeldi af hálfu einstaklings sem er aðili að leigusamningi. Þetta ætti að vera gerlegt fyrir opinbera aðila eins og Félagsbústaði en gæti verið þyngra í framkvæmd fyrir almennan leigusala en það þyrfti að greina hvort það sé á því einhver flötur.

Ef að þessi tillaga fellur ekki innan gildissviðs laga um nálgunarbann og brottvísun af heimili, gæti hún átt heima í húsaleigulögum sem er, eins og áður segir, sú leið sem Svíar eru að undirbúa.

Virðingarfyllt,

Halldóra Dýrleifar Gunnarsdóttir og Guðrún Elsa Tryggvadótti,
Sérfræðingar á mannréttindaskrifstofu Reykjavíkurborgar

Helga Sigurjónsdóttir,
Deildarstjóri húsnæðis og búsetu hjá velferðarsviði Reykjavíkurborgar

Falasteen Abu Libdeh,
Sviðsstjóri þjónustu og upplýsingasviðs Félagsbústaða

Reykjavík